

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quid sit, iuramento firmare contractus. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

quamvis pactum de pactis, 2. p. §. 3. num. ultimo. Dicendum est, si Iuramentum fiat, de alienatione facienda, nullum est, vtpote de materia per legem prohibita. Si vero Iuramentum fiat, de non contraveniendo tali alienationi facta distinguendi est. Si ita prohibeatur alienatio, vt simul annulletur, credo probabilis; Iuramentum non contraveniendi tali alienationi, nullius obligationis esse. Quia est Iuramentum de re à lege prohibita, & illicita, nempe de perseverantia in prodigalitate facta. Item quia lex irritans & annullans actum, tacite annullat illius reuocationem, & consequenter pactum de non reuocando. Argumento legis 28. de pactis. Alias frustranea esset lex quæ prohiberet, & annullaret actum nisi simul prohiberet, & annullaret illius reuocationem. Ergo Iuramentum de non contraveniendo tali alienationi est Iuramentum de re à lege reprobata. Non enim separari potest huius Iuramenti obligatio ab obligatione contractus, quæ nulla est. Ergo est nullum tale Iuramentum. At si alienatio fieri prohibeatur, facta tamen non annullatur, validum erit Iuramentum, de illa non reuocando. Quia cedit in bonum, & charitatem proximi, cui iam acquiescit, & sic possessa relinquunt.

15. Sexto infero; quid sit dicendum, de Iuramento alienandi bona omnia eo casu, quo hæc alienatio nulla sit? Et respondeo esse nullum Iuramentum tum si fiat in confirmatorio promissionis alienandi. Quia esset de re vana, & inutili. Tum si fiat in confirmationem alienationis factæ. Quia confirmat rem inutilem, sic plures relatis Gutierrez de Iuramento confirmatorio, cap. 11. à n. 11.

PUNCTUM IX.

An Iuramentum habeat vim confirmandi contractus alioquin inualidos?

VT plenius materia Iuramenti & illius obligatio intelligatur, examinandum est, qualiter Iuramentum appositum contractibus alioquin inualidis, illos firmare possit?

§. I.

Quid sit Iuramentum firmare contractus.

SUMMARIUM.

- 1 Duplex obligatio in Iuramento promissorio homini facta reperitur.
- 2 Qualiter Iuramentum vim habeat firmandi promissionem alias inualidam?
- 3 Multis interest, an ex Iuramento firmetur contractus, vel non?
- 4 Obligatio Iuramenti confirmatorij non potest regulariter relaxari, secus Iuramenti non confirmatorij.
- 5 Si Iurans non petit relaxationem in Iuramento non confirmatorio, satisfacti momentanea solutione.
- 6 Obligatio Iuramenti confirmatorij transit ad hæredes; secus non confirmatorij.

1. Duplex in Iuramento promissorio in fauorem hominis factæ obligatio reperiri potest; alia respectu Dei ex ratione Iuramenti, alia hominis ex virtute promissionis. Quando ergo ex promissione iurata nulla contrahitur obligatio respectu hominis, cui fit promissio, sed solum respectu Dei, tunc Iuramentum non firmat contractum, sed vocatur per se stans, seu independentium obligationis. Quia solum eam obligationem inducit, quam secum trahit, neque vterius progreditur ad firmandum promissionem, sed ita inualidam finit, ac si non esset appositum Iuramentum, vt in promittente sub Iuramento Iurans est manifestum. Non enim vsurarius ex tali promissione iurata ius acquirit vt sibi vsuræ soluantur, neque promittens tenetur vsurario, sed domino reddere Iuramenta. Quia domino tantum est ius acquisitum. Vt habetur cap. Debitores, de iur. iurando. Quod si ex promissione alioquin infirma, eo quod Iuramento confirmetur, ius acquirit promissarius aduersus promittentem taliter, quod ipse promittens non solum ratione religionis, sed etiam iustitiæ aut fidelitatis tenetur stare contractui, tunc Iuramentum dicitur esse confirmatorium. Quia promissionem alioquin infirmam firmat, & roborat. Ita expli- cant omnes Doctores cum Abbate in cap. 1. c. cum continetur, de iur. iurando, & videre est apud Couarr. de pact. 2. p. §. 1. per tot. Antonius Gomez, 2. tom. varior. cap. 14. num. 21. Gutier. in Authent. Sacramenta puerum, à num. 14. Suarez de Iuram. cap. 25. num. 2. Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 32. à num. 1.

2. Quod si petas, qualiter Iuramentum hanc vim habere possit, firmandi promissionem alias inualidam Respondeo, ex

sua natura non habere, quia ex sua natura solum habet obligare iuramentum Deo, cuius nomen ad roborandum promissionem assumptum est alia autem obligatio parti, quæ ex promissione roborata nascitur, iure positio & nono introducta est. Quia ius ipsum in honorem Iuramenti roborat promissionem, quæ alioquin nullum robur habebat. Vt tradunt Bald. Auth. Sacramenta puerum, num. 4. Cod. si aduersus venditionem, & ibi Paul. in repetitio. num. 17. c. leg. si quis pro eo, in princ. n. 4. ff. de fideiusoribus. Sanch. lib. 3. summe cap. 12. num. 3. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 2. de Iuram. c. 28. num. 3. Gutier. in Authent. Sacramenta puerum, num. 14. Dicitur autem ex Iuramento hanc confirmationem & robur provenire. Quia positio Iuramento ius ipsum in illius reuerentiam hanc promissioni firmitatem concedit.

3. Hinc fit, multum interesse, an ex Iuramento confirmetur contractus vel non. Vt bene multis relatis tradiderunt Couarr. de pact. 2. p. §. 1. num. 7. Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 32. num. 3. Valq. de testamentis, cap. 3. dub. 2. in princ. Nam ex Iuramento confirmatorio contractus nascitur in promissario actio aduersus promittentem; vt cum possit in iudicio compellere, seruare promissum; eo quod si ei ius per talem promissionem acquisitum. Secus vero ex Iuramento non confirmatorio, cum enim ex illo nullum ius, creditor fuerit acquisitum, nullam actionem ex illo habere potest. Actio quippe in iure fundatur. Vt constat §. 1. institut. de actionibus. Sic Couar. de pactis, 2. part. §. 3. num. 2. vers. Primum ex hoc. Less. lib. 2. de iustitia, cap. 17. dub. 6. num. 51. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 2. de Iuram. c. 25. n. 7. Sanch. lib. 3. c. 11. n. 8. c. 12. n. 66. & alij apud ipsos.

4. Deinde obligatio Iuramenti confirmatorij non potest regulariter ab alio, quam à creditore relaxari; eo quod talis relaxatio cederet in damnum creditoris, cui est ius, ex tali contractu iurata acquisitum. Quapropter deciditur in Authent. Sacramenta puerum, Cod. si aduersus venditionem, vt hæc Iuramenta inuolubiler custodiantur. Et in cap. 2. de iur. iurando, in 6. c. cap. quamvis pactum, de pactis, in 6. c. omnino seruentur. Quod verbum omnino denotat, sine vilo remedio dispensationis, aut relaxationis. Vt multis relatis docet Tiracuellus in si vngam Cod. de reuocandis donat. verbo Reuertatur, num. 78. c. 79. c. num. 81. Matienzo lib. 5. recopil. in Rubrica Gloss. 1. num. 39. Couar. de pactis, 2. p. §. 3. n. 2. vers. Secundo inferitur. Sanch. lib. 1. de sponsalibus, disp. 32. num. 6. c. lib. 3. in Decalog. cap. 12. num. 63. Quod si aliquando in iis contractibus Iuramento confirmatis datur Iuramenti relaxatio, ad effectum agendi, hoc est, vt Iurans possit agere in iudicio ad contractus rescissionem, non obstante Iuramento; id provenit; quia dubium est, an obliget contractus, & firmitatem obtinuerit ob enormem læsionem. At ex hac relaxatione contractus non rescinditur, quia non est Iuramenti absoluta relaxatio; sed solum ad illum effectum. Et præterea, quia confirmatio contractus originem habuit ex Iuramento. Sed non ex illo pender in consueta regulam, factum legitime de Regul. iuris in 6. Factum legitime retractari non debet etiam postea veniat casus, à quo non possit inchoari, sic Sanchez alis relatis dicto cap. 12. num. 59. Gutierrez in Authent. Sacramenta puerum, num. 20. Gregorius Lopez leg. 6. tit. 19. par. 6. verbo Debe ser guardada la Iura. Vnde si allegata falso causa impetret relaxationem Iuramenti, vel absolute, vel solum ad effectum agendi; relaxatio nulla est; reueritque omne damnum, & expensas litis creditor restituere. Vt docet optime Molina, tom. 1. de iustitia, disp. 150. num. ult. & Sanch. lib. 3. sum. cap. 12. num. 60.

Contra vero quando Iuramentum non firmat contractum, licitum est, petere relaxationem Iuramenti, & facillimo negotio debet à Prælato concedi. Cum enim nullum ius sit ex tali Iuramento parti acquisitum, sed solum Deo. Prælati que vices illius gerat, poterit Iuramentum illud relaxare, vtpote quod non in honorem Dei, sed in promissarii utilitatem, cui nullum ius acquisitum fuit, præstitum fuerit. Quæ ratio mihi videtur sufficiens, vt prælatus hanc relaxationem concedat, non solum in Iuramentis, in quibus turpido reperitur ex parte recipientis, quale est Iuramentum de vsuris solvendis; sed etiam in illis in quibus nulla est turpido in recipiente; vt in promissione iurata soluendi amissa ludo pecunia credita, defendit multorum sententia, nullam in recipiente esse turpitudinem; sed posse licite pecuniam accipere, & retinere, quousque per sententiam ad reddendam condemnatur. Nam cum ex tali Iuramento (vt modo supponimus) nullum ius creditori sit acquisitum, sed solum sit obligatio respectu Dei; potest Prælatus, qui vices illius gerit, hanc obligationem remittere; ne homines de bonis suis prodige, & vltra vsus necessarios, & conuenientes disponant. Quæ enim fuit causa, irritandi, & annullandi talem contractum, & concedendi repetitionem; eadem esse potest sufficiens ad iustificandam relaxationem; vt multis allegatis tradit Gutier. de Iuram. 1. p. cap. 53. num. 8. Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 31. num. 2. c. lib. 3. sum. c. 12. num. 17. post med. c. num. 65.

5. Yetum

5. Verum si iurans relaxationem petere noluerit, satisfaciet momentanea solutione; poteritque statim repetere; cum ius tertio non fuerit acquisitum; & solum fuerit solutio facta ob honorem Iuramenti. Juxta *cap. ad audientiam de iis qui vi. Et tradit ibi Abbas in princip. num. 1. Gloss. Antonius Ioannes Andreas & Ancharanus. Gutierr. de Iurament. 1. p. cap. 53. num. 8. Couat. de pact. 2. part. §. 3. num. 2.* Si vero fuerit etiam Iuramentum factum, de non repetendo vii debet remedio relaxationis, vt repetere possit. Ita Couat. & Gutierr. *supra*, & Saach. *lib. 3. de sponsalium, disput. 32. num. 7.*

6. Præterea Iuramenti confirmatorij obligatio transit ad hæredes iurantis non in vi Iuramenti, sed in vi contractus; & obligationis iustitiae. Secus est de obligatione Iuramenti non confirmatorij. Huius enim obligatio cum iurante exinguitur ac proinde ad hæredes non transit. Sic Gab. Vasquez *opuscul. de testamentis, cap. 3. dub. 2. num. 17.* Basilius Legionensis *lib. 12. de sponsalibus, cap. 8. num. 3.* Et constabit ex iis, quæ infra dicemus; obligationem nempe Iuramenti personalem esse, non realem.

§. II.

Quare debeat esse Iuramentum confirmatorium contractus.

S V M M A R I V M.

1. Necessario debet esse Iuramentum de opere futuro faciendo, vel omittendo.
2. Excipiunt aliqui Iuramentum minoris, quo se maiorem esse testetur.
3. Iuramentum de futuro confirmans contractum, debet esse de non contrahendo contractui.

1. Iuramentum confirmans contractum, necessario esse debet de aliquo opere futuro faciendo, vel omittendo; neque sufficit assertorium de præsentis, quod solum celebrationem contractus testatur. Colligitur ex Authent. *Sacramenta puberum, Cod. si adversus venditionem*, ibi super contractibus non contractandis. Ex *cap. cum contingat, de iurando*. Ibi; ne ulterius contrahantur. Ac non retractare contractum vel illi non contrahentis, opus est futurum. Ergo Iuramentum confirmatorium contractus, semper est de opere futuro. Sic omnes Doctores. Vide Gutierr. in Authent. *Sacramenta puberum, num. 133.*

2. Ab hac regula excipiunt aliqui Doctores, quos refert Riminaldus *instituit. Quibus alienare licet, §. 2. num. 28.* & Seraphin. *de privilegio Iuramenti, privilegio 83. num. 4.* Iuramentum, quo minor, qui in aspectu maior apparet, iurasset se maiorem esse, cum non sit. Nam ratione huius dolosi Iuramenti dicitur, contractum esse firmatum, quando solum deficit contractus ratione minoris ætatis. Quia ius in penam doli commissi supplet ætatem. *Textus est in lege 2. §. 3. Cod. si minor, se maiorem dixerit, & habetur leg. 6. in princ. titul. final. partita 6.* Et subditur ibi ratio, quia iura deceptis; & non deceptoribus subvenire debent.

Ceterum hæc decisio non tam est contractus confirmatio; quam denegatio beneficii restitutionis, quo minor gaudere potest. Adde hanc contractus firmitatem non ex Iuramento, quod dolosum fuit; sed potius in penam illius à iure ipso concedi. Sic ergo certum Iuramentum confirmans contractum, esse de re futura.

3. Sed quale debeat esse hoc Iuramentum de futuro? Non est constans apud omnes. Eorum placitis omittis; respondeo, debere esse Iuramentum non contrahendi contractui, non retractandi illum. Colligitur ex *supradictis decretis* in quibus apponitur hæc forma pro contractibus confirmandis. Sic Bartol. Authent. *Sacramenta puberum, num. 24.* & ibi Iason. *num. 28.* Suarez *rom. 2. de Religione, lib. 2. de Iuramento, cap. 29. num. 3. §. 4.* Lessius *lib. 2. de iustitia, cap. 17. dub. 7. num. 56.* Saach. *lib. 3. summ. cap. 12. num. 20.* An vero *supradictum* Iuramentum sufficiat, difficultate non caret. Nam si iures vsuras soluturum; easque solutas non repetere; contractum non firmas, sed potes obtenta Iuramenti relaxatione repetere, è contra si promittas sub iuramento, aliquem in hæredem institueret, esto non promittas non contrahentis, tenet Iuramentum, & contractum firmas eo modo, quo confirmaretur, si eo hæredem instituto iudicasses, non reuocare. Ergo Iuramentum, non reuocandi contractum, nec sufficit ad illius firmitatem, nec necessarium est.

Facilius est huius difficultatis solutio. Dicendum ergo est, Iuramentum non reuocandi contractum, & necessarium esse, & sufficere, quoties ex parte creditoris non datur turpitudinis, vt datur in contractu vsuario. Quatenus enim solvens vsu-

ras, iuror non repetere, recipiens eas retinere non potest; ac proinde Iuramento non repetendi, talis solutio non confirmatur. Neque obstat Iuramentum instituendi hæredem, (casu, quo obligatorum sit) firmare contractum. Quia illud Iuramentum virtualiter & implicite est Iuramentum non reuocandi institutionem. Quia fieri non potest hæredis institutio, & illius reuocatio, institutio namque hæredis non fortitur effectum, quousque testator moriatur, & consequenter quousque testator non est potestas reuocandi. Ergo iurans institueret aliquem in hæredem tacite, & in virtute iuræ, institutum non reuocare. Ergo Iuramentum firmans contractum est Iuramentum non contrahendi illi.

§. III.

Quos contractus irritos confirmare Iuramentum possit.

S V M M A R I V M.

1. Prima sententia negat, contractum iure inualidum Iuramento firmari.
2. Secunda affirmat, quomolibet contractum inualidum ob vitiatam utilitatem, Iuramento firmari, nisi incedere ad sit turpitudinis.
3. Tertia sententia distinguit de contractibus inualidus naturaliter, vel civiliter.
4. Quid inueniendum sit?
5. Quid ex *supradicta doctrina* inferatur.

IN varias sententias Doctores diuisi sunt, vt videre est apud Sanchez *lib. 3. sum. cap. 12. à num. 8.* tres sunt præcipue duæ extremae, & vna media.

1. Prima extrema sententia est, nullum contractum iure inualidum confirmari Iuramento. Sic plures quos refert Saach. *num. 8.* & sequitur Basilius Legionensis *lib. 12. de sponsalibus, cap. 8. num. 43.* Ratio est, quia neque eam vim habet Iuramentum ex iure naturali, nec ex civili, regio, aut Pontificio. Ergo confirmare contractum iure inualidum non potest. Antecedens probat, & quidem ex iure naturali hanc vim non habere Iuramentum, manifestum est, vt iam diximus, quia Iuramentum solum petit, vt iurans verum efficiat, quod iurat, quod præstare optime potest tamen contractus inualidus perficitur. Aliàs si ex sua natura haberet, firmiter est contractibus tribuere; eam concederet contractibus per iniuriam extortis. Ex iure item civili nullibi inuenitur, Iuramentum hanc vim habere, imò contractum non leuiter colligitur ex lege non dubium, *Cod. de legibus*. Vbi Imperator non solum prohibet apponere Iuramentum contractibus lege probatis, sed illud irritat, & annullat. Inquit enim Imperator nullum pactum, nullam conuentionem, nullum contractum inter eos videti volumus subsecutum, qui contrahunt lege contrahere prohibente. Quod ad omnes etiam legum interpretationes tam veteres, quam nouellas trahi generaliter imperamus, vt legitur quod fieri non vult, tantum prohibuit sufficit, cetera quasi expressa ex legis licet voluntate colligere, hoc est, vt ea quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta non solum inualidi, sed pro inactis etiam habeantur, licet legislator fieri prohibuit tantum; neque specialiter dixerit, inuile esse debere, quod factum est, sed est quod fuerit subsecutum ex eo, vel ob id, quod, interdiente lege factum est, illud quoque casum atque inuile esse præcipimus. Secundum itaque prædictam regulam, qua vbicumque non feruari factum lege prohibente censuimus, certum est, neque stipulationem huiusmodi tenere, nec mandatam vlius esse momenti, neque Sacramentum admitti. Quid clarius dici potuit, ad probandum Sacramentum non admitti ad contractus reprobatos firmandos? Ad idem *Textus in lege iuris gentium, ff. de pactis iuxta sectionem Gothofredi, & Duareni*, quoties pactum à communi remouit est (hoc est reprobatum) feruari hoc non oportet nec ligare, nec iurandum de hoc adiectum, ne quis agat, iurandum. Et in lege si quis inquilinus, §. fin. ff. de pactis, ibi. Dicit Severus & Antoninus præciperunt, iurandum contra vim legum, & auctoritatem iuris in testamento scriptum nullius esse momenti. Neque aduersus has leges obstat *Textus in Authent. Sacramenta puberum, Cod. si adversus venditionem*. Vbi inquit textus Sacramenta puberum sponte facta, super contractibus rerum non retractandis, iniolabiliter custodiantur. Quia hæc lex non loquitur de contractibus minorum nullis, sed de validis, & qui ratione minoris ætatis retractari poterant: his inquam contractibus ac eodem Iuramento negatur retractatio. Et quod *supradicta* lex tantum loquitur de his contractibus validis, colligitur, tum ex illis verbis, non retractandis. Nam quod nullum est retractari non potest. Non enim indiget retractatione, sed nil italis declaratione.